

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ СОЦІОМЕТРИЧНИМ СТАТУСОМ УЧНЯ В КЛАСІ ТА РІВНЕМ ЙОГО КОМУНІКАбельНОСТІ

Яна Кашук

студентка 3 курсу соціально-
психологічного факультету

Науковий керівник:

асистент кафедри соціальної
та практичної психології

О. Г. Шмиглюк

Найважливішою умовою взаємодії людей є спілкування. У зв'язку з тим, що спілкування є соціальним, сучасна ситуація в суспільстві прямо залежить від процесу розвитку контактів підростаючого покоління.

У вітчизняній та зарубіжній науці проблемою міжособистісних відносин між учнями займаються такі вчені, як Д.Б. Ельконін, Т.Є. Коннікова, Л.І. Уманський, О.С. Залужний, Н.Н. Обозов, В.Т. Лісовський, О.В. Киричук, Я. Морено, Р.Ф. Бейлз та ін.

Особливо в підлітковому віці, спілкування стає головним джерелом пізнання навколишнього світу, а вміння творчо вирішувати проблему є важливим при соціалізації та адаптації в суспільстві. Розвиток комунікативної компетентності зумовлює оригінальність спілкування та допомагає учням зайняти відповідний статус у класі. Тому проблема виявлення взаємозв'язку між соціометричним статусом та рівнем комунікабельності постає досить актуальною.

З огляду на ускладнення всіх форм комунікації серед сучасної молоді, саме рівень комунікабельності та статус їх у класі набуває першочергового значення і вагомо впливає на формування особистості, що в черговий раз засвідчує актуальність та зумовлює вибір даної теми дослідження.

Об'єктом нашого дослідження є особливості міжособистісних стосунків підлітків. Предметом - взаємозв'язок між соціометричним статусом учня у класі та рівнем його комунікабельності.

За мету нашого дослідження ми взяли дослідження особливостей взаємозв'язку між соціометричним статусом учня у класі та рівнем його комунікабельності.

Дослідження особливостей спілкування учнів у навчальному класі та їх комунікабельності як характерологічної риси особистості проводилось за допомогою методики В.І. Абраменка, М.В. Левченка. А для виявлення соціометричного статусу учнів у класі було використано метод соціометрії Я.Л. Морено.

Вибірка дослідження склала 15 осіб (учні 7-го класу), що навчаються за гуманітарною спрямованістю. Дослідження проводилось в Кашперівській ЗОШ Баранівського району

Житомирської області.

Дослідження проводилось у три етапи:

1етап. Дослідження особливостей спілкування учнів за допомогою методики В.І. Абраменка, М.В. Левченка, що дало змогу виявити чотири групи учнів за індивідуально-типологічними особливостями комунікабельності, що вказує на нерівність комунікативної активності підлітків у даному класі: від активних, комунікабельних – до замкнених.

2етап. Дослідження міжособистісних взаємин за методом соціометрії Я.Л. Морено, що дозволило розглянути внутрішні зв'язки у класі підлітків, визначити місце кожного у структурі стосунків: від лідерів – до ізольованих та відторгнених.

3етап. Виявлення взаємозв'язку між соціометричним статусом підлітків та рівнем їх комунікабельності.

Використавши метод соціометрії у комплексі з методикою В.І. Абраменка, В.М. Левченка, ми отримали цілісну картину взаємин кожного учня, характеристику його комунікабельності та значимості. Для виявлення взаємозв'язку між соціометричним статусом підлітків та рівнем їх комунікабельності було використано коефіцієнт рангової кореляції Спірмена. При обчисленні було використано комп'ютерну програму Statistica 6.0. Результати свідчать про те, що такий взаємозв'язок існує і він тісний.

Аналіз матеріалів дослідження дозволив нам зробити висновок, що в даному класі не всі підлітки мають достатній рівень комунікабельності та значимий соціометричний статус. Отже, в класі слід проводити роботу спрямовану на розвиток комунікативних якостей особистості, здатності розуміти іншого, встановлення дружніх та товариських контактів, бажання знаходити своє належне місце в системі взаємостосунків, прагнення бути визнаним в групі однолітків.

Отже, результати дослідження довели прямий взаємозв'язок між соціометричним статусом учня у класі підлітків та рівнем його комунікабельності, що підтверджує гіпотезу нашого дослідження.

Варто зазначити, що результати дослідження ґрунтуються лише на деяких методах організації спілкування підлітків і не претендують на вичерпність у вивченні даної проблематики, але становитимуть перспективи моєї подальшої дослідницької роботи.